

те, че турцитѣ сж причина за тѣхнитѣ нещастия. Днесъ вече българитѣ сж свободни. Коя е причината за сегашнитѣ имѣ страдания и недоразумения? Значи, причината за нещастията на хората се крие далечъ нѣкъде.

Всички хора искатъ да се осигурятъ: нѣкой се нахрани днесъ добре, но пакъ не е доволенъ, мисли, какъ да се осигури за утрешния день. Другъ си направи кѣща отъ две стаи и кухня, но вижда му се малка, иска да се разшири, защото децата растѣли, нѣмало да има за всички мѣсто. Започва да се разширява, но срѣдства нѣма и задлъжнява. Нѣкой се впуска въ едно предприятие, за да забогатѣе повече. Вложи всичкитѣ си пари, но пропада, изгубва и последната стотинка. — Не, при такова разбиране на нѣщата човѣкъ не може да бѣде щастливъ. При такова разбиране на живота, човѣкъ не може да служи на Бога. Мнозина мислятъ, че като отидатъ на онзи свѣтъ, между ангелитѣ, ще живѣятъ добре. Наистина, при ангелитѣ се живѣе добре. Тамъ престѣпления не могатъ да се вършатъ, но това е механическо постижение, а не органическо. За предпочитане е да имашъ едно глупаво дете, отколкото единъ уменъ волъ. Следъ време глупавото дете може да стане уменъ човѣкъ и да извърши велики работи, но умниятъ волъ не може да стане човѣкъ. Волътъ може да свърши нѣкаква работа, каквато ти искашъ, но подъ остень, а не по своя инициатива.

И тѣй, каква цена иматъ за насъ мраморнитѣ чешми, ако водата имъ е пресъхнала? Каква цена иматъ дърветата, които сж изсъхнали и не даватъ плодъ? Какво ни ползватъ обширнитѣ земи, ако не могатъ да се превърнатъ въ плодородни ниви и лозя? Обаче, ако сухитѣ чешми потекатъ, ако изсъхналитѣ дървета прорастватъ и ако неплодороднитѣ земи се превърнатъ въ плодородни, тѣ се осмислятъ. Отъ тѣзи примѣри ние отиваме къмъ човѣшкия животъ и търсимъ причината на злото, което е подпушило изворитѣ на живота. Като не мислятъ правилно, хората казватъ, че причината на злото седи въ външнитѣ условия, въ този, въ онзи и т. н. — Не, всичко това е само поводъ за идване на злото. Злото се крие дълбоко въ човѣка. Всѣки самъ е причина за своето нещастие и за своя неуспѣхъ въ живота, а външнитѣ условия и окръжаващата срѣда сж само поводъ за отваряне врата на зло-